

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Директор МФККМ
Сергій МИЦІК
«15» травня 2026 р.

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ, НА ОСНОВІ БСО
(9 КЛАСІВ)**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ: В13 БІБЛІОТЕЧНА, ІНФОРМАЦІЙНА ТА АРХІВНА СПРАВА
Освітньо-професійна програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа**

Програма співбесіди з української мови і літератури для вступників на основі базової середньої освіти для здобуття освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю В13 "Бібліотечна, інформаційна та архівна справа" Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови та літератури (рівень стандарту) для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів.

Українська мова

Матеріал програми охоплює розділи: «Фонетика», «Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис. Пунктуація», «Розвиток мовлення».

Вступники, які проходять співбесіду повинні:

ЗНАТИ:

- розділи мовознавства й одиниці мови, які вони вивчають;
- норми літературної мови (орфоепічні, орфографічні, лексичні, граматичні, стилістичні, пунктуаційні);
- основні орфограми і пунктограми;
- види мовного розбору;
- типи і стилі мовлення.

УМІТИ:

- будувати логічну, повну, зв'язну відповідь на питання, наводити приклади на підтвердження своїх думок;
- розрізняти звуки мови (голосні й приголосні), давати їм характеристику (наголошені/ненаголошені; глухі/дзвінкі; м'які/тверді/пом'якшені); ділити слово на склади;
- наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;
- розпізнавати явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних, приголосних звуків;

- писати слова відповідно до правопису, знаходити й виправляти орфографічні помилки; пояснювати орфограми;
- визначати будову слова; добирати спільнокореневі слова, розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, визначати спосіб творення слів;
- пояснювати лексичне значення слова; добирати до слів синоніми й антоніми, пояснювати значення фразеологізмів; доречно використовувати їх у мовленні;
- розпізнавати частини мови, визначати їх загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль;
- розрізняти слово, словосполучення, сполучення слів, речення;
- визначати типи підрядною зв'язку слів у словосполученні;
- визначати вид речення, його граматичну основу, другорядні члени;
- давати характеристику реченню;
- правильно ставити розділові знаки й обґрунтовувати їх уживання в реченні;
- визначати в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, змінювати пряму мову непрямою; вміти оформити цитати та діалог;
- визначати тип мовлення (розповідь, опис, роздум)
- розпізнавати стилі мовлення, визначати мовні засоби кожного з них;
- аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів.

Фонетика. Орфоенія. Орфографія.

Класифікація звуків. Співвідношення звуків і букв. Засоби милозвучності української мови. Основні випадки чергування у-в. і-й. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Правопис слів з ненаголошеними голосними [e], [и], [o] в коренях слів. Словосполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах.

Правопис слів іншомовного походження (И,І в іншомовних словах; вживання апострофа, знака м'якшення, подвоєння приголосних).

Склад. Характеристика складів. Поділ слова на склади. Основні правила переносу слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів.

Лексикологія. Фразеологія.

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Загальноновживані слова. Застарілі й нові слова (неологізми). Поняття про фразеологізми. Джерела фразеологізмів.

Будова слова. Словотвір.

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми слова.

Морфологія.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній, спільний. Число іменників. Відмінювання іменників. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників.

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Правопис числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дати.

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова. Активні й пасивні дієприкметники. Їх творення. Особливості вживання. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників. Правопис прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні, Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис. Пунктуація.

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Просте речення. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Тире між підметом і присудком. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом присудком (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом підметом (називні).

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями й

реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки (непоширені й поширені). Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні. Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення, його будова. Розділові знаки в складносурядному реченні. Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частини. Види підрядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому. Складне синтаксичне ціле.

Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; монологічне та діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності. Текст, його основні ознаки. Будова тексту. Мікротема й абзац. Ключові слова в тексті й абзаці.

Під час співбесіди вступнику буде також запропоновано виконати ОДНЕ з практичних завдань: фонетичний розбір слова; морфологічний розбір слова; синтаксичний розбір речення

Перелік питань, що виносяться на співбесіду

1. Фонетика як розділ мовознавства. Голосні й приголосні (тверді й м'які, дзвінки й глухі) звуки. Співвідношення звуків і букв.
2. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Чергування звуків
3. Пряме і переносне значення слів. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
4. Загальна характеристика лексики української мови.
5. Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення
6. Іменник як частина мови: рід, число, відмінювання. Рід незмінюваних іменників.
7. Прикметник як частина мови. Групи за значенням. Ступені порівняння.
8. Числівник як частина мови: відмінювання кількісних та порядкових числівників.
9. Вживання числівників на позначення часу й дати. Узгодження числівників з іменниками.
10. Займенник як частина мови: відмінювання та правопис. Розряди займенників.
11. Дієслово як частина мови. Форми дієслова.
12. Прислівник як частина мови: ступені порівняння та правопис.
13. Службові частини мови. Вигук.
14. Речення як основна синтаксична одиниця. Види речень.
15. Головні та другорядні члени речення.
16. Просте односкладне речення, його види.
17. Просте ускладнене речення.
18. Складносурядне речення та розділові знаки.
16. Складнопідрядне речення та його види.
20. Складне безсполучникове речення та розділові знаки в ньому.
21. Складне речення і різними видами зв'язку.

Українська література

Вимоги до знань та умінь з української літератури:

- знати взаємозв'язок літератури з життям, характерні риси епохи, відображені у творі;
- ідейно- тематичну основу, особливості композиції, сюжет творів;
- виявляти основні проблеми, поставлені у творі;
- характеризувати образи твору;
- з'ясовувати взаємозв'язок світогляду і творчості письменника;
- аналізувати твір з урахуванням його художньої, естетичної та ідейної цілісності й авторської позиції.

Перелік творів

1. Фольклор. Родинно-побутові пісні «Місяць на небі, зіроньки сяють...», «Цвіте терен, цвіте терен...». «Сонце низенько...», «Ой під вишнею, під черешнею...»
2. Історичні пісні "Ой Морозе, Морозенку", "Чи не той то хміль?".
3. Українські народні балади. «Ой летіла стріла»
4. Історичні пісні "Ой Морозе, Морозенку". "Чи не той то хміль?".
5. Давня література. "Повість минулих літ", "Слово о полку Ігоревім".
6. Григорій Сковорода. «Бджола та Шершень», «Всякому місту звичай і права...», «De libertate» (зі збірки «Сад Божественних пісень»).
7. Нова українська література. Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка»
8. Тарас Шевченко «Мені тринадцятий минало...», «Катерина», «Кавказ», «Сон» (У всякого своя доля), «І мертвим, і живим, і ненародженим...», «Заповіт».
9. П. Куліш «Чорна рада»

Запитання до співбесіди

1. Фольклор. Ознаки фольклорних творів. Жанрово-тематична розмаїтість українського фольклору.
2. Тематика та особливості історичних пісень. Історичні пісні "Ой Морозе, Морозенку", "Чи не той то хміль?". Образи народних героїв.
3. Родинно-побутові пісні. Види родинно-побутових пісень (про кохання, про сімейне життя, жартівливі).
4. Особливості балади як фольклорного жанру. Класифікація балад за тематикою і змістом.
5. "Повість минулих літ" - видатна оригінальна пам'ятка літератури Київської Русі.
6. «Слово о полку Ігоревім» давньоруська пам'ятка, перлина українського ліро-епосу. Історична основа твору. Питання авторства. Особливості композиції. Наскрізна ідея патріотизму. Образи-символи. Поетичність образу Ярославни.
7. Життя і творчість філософа, просвітителя Григорія Сковороди. Вчення про самопізнання і "сродну працю" Байка "Бджола і Шершень"
8. Г.Сковорода. Новаторство у жанрі байки. Повчальний характер і художні особливості збірки «Байки Харківські». Особливості байок Г.Сковороди.
9. Лірика Г.Сковороди.«Всякому місту звичай і права...», «De libertate» (зі збірки «Сад божественних пісень»).
10. І.Котляревський - зачинатель нової української літератури. Бурлескно-гравестійна поема "Енеїда"- енциклопедія українознавства. Історія появи «Енеїди». Образи твору.

11. І.Котляревський - драматург і театральний діяч. Соціально-побутова драма «Наталка Полтавка» - перший твір нової української драматургії. Колоритні образи твору. Образ Наталки як уособлення кращих рис української жінки.
12. Тарас Шевченко - основоположник нової української літератури. Періоди творчості. Значення творчості.
13. Тарас Шевченко. "Мені тринадцятий минало" - автобіографічність твору.
14. Тарас Шевченко. Поема («комедія») «Сон» і тогочасна суспільно-політична дійсність. Композиційний прийом «сну», його роль для розширення можливостей поетичного зображення. Протистояння імперського режиму і вільнодумної, національно свідомої особистості. Сатиричний характер поеми.
15. Тарас Шевченко. «Кавказ». Пристрасний відгук на тогочасну загарбницьку імперську політику. Продовження теми національно - визвольної боротьби. Узагальнена ідея поеми - неприйняття насильства, поневолення людей, осуд загарбницьких воєн.
16. Тарас Шевченко «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» . Засудження комплексу меншовартості, національного безпам'ятства та байдужості до рідної мови. Критичний перегляд національної історії задля перспективи її кращого майбутнього.
17. Тарас Шевченко. Тема жіночої долі у творчості поета. Поема "Катерина"
18. Тарас Шевченко "Заповіт". Утвердження думки про щасливе (вільне) майбутнє українського народу, яке треба здобути в боротьбі.
19. Пантелеймон Куліш «Чорна рада» - перший український історичний роман-хроніка. Походження його назви. Історична основа й авторська уява. Динамічний інтригуючий сюжет. Непросте життя та романтичні пригоди головних героїв.

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол № 6
від «25» березня 2026р
Голова комісії
 Анастасія СМОЛЬНИКОВА

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПУ НА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ В13 БІБЛІОТЕЧНА,
ІНФОРМАЦІЙНА ТА АРХІВНА СПРАВА**

**Освітньо-професійна програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна
справа**

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	100	<p>Вступник на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окреме мовне явище. Може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; буде лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання бідна.</p> <p>Вступник на елементарному рівні відтворює матеріал, називаючи окремий літературний факт або явище (автора й назву твору, окремих літературних персонажів тощо)</p> <p>Вступник розуміє програмний матеріал і може відтворити фрагмент із нього окремим реченням (називає окремі факти з життя та творчості письменника, головних персонажів твору, упізнає за описом окремого персонажа твору, упізнає, з якого твору взято уривок тощо)</p>
	110	<p>Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт розмови; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; буде лише окремі фрагменти висловлювання; лексика одноманітна, висловлювання зі значним порушенням мовних норм.</p> <p>Вступник розуміє навчальний матеріал, дає неповну відповідь у формі висловлювання (відтворює зміст у певній послідовності, називає на репродуктивному рівні жанр твору, упізнає літературний факт за описом або визначенням)</p>
II. Середній	120	<p>Вступник розуміє навчальний матеріал, дає неповну відповідь у формі висловлювання: відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, порушено послідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова з порушенням мовних норм.</p> <p>Вступник має уявлення про суть питання; на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал, невпевнено орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується поверховістю в розкритті теми; порушення послідовності викладу; не розрізняє основну та другорядну інформацію.</p> <p>Вступник має уявлення про зміст твору, може переказати незначну його частину, але невпевнено визначає основні</p>

		сюжетні елементи, на репродуктивному рівні відтворює фактичний матеріал
	130	Вступник знає половину навчального матеріалу, формулює окремі твердження, наводить приклади, але з помилками; завершує відповідь простим узагальненням, дає неповні визначення мовознавчих термінів. Вступник знає зміст твору, переказує окрему його частину, наводить приклади відповідно до сформульованого завдання, висловлює оцінювальне судження й доводить його одним-двома аргументами, завершує відповідь простим узагальненням, дає визначення літературних термінів
	140	Вступник знає зміст матеріалу, може відтворити, але нечітко виділяє головне. Дає визначення мовознавчих термінів за прикладами. Виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо. Вступник знає зміст твору, може переказати його значну частину, нечітко виділяє головні епізоди, вміє формулювати думки, називає риси характеру літературних героїв, встановлює окремі причинно-наслідкові зв'язки, дає визначення літературних термінів за прикладами
III. Достатній	150	Вступник володіє матеріалом і навичками аналізу мовних явищ за поданим зразком, наводить окремі приклади. Самостійно створює достатньо повне, зв'язне, з елементами самостійних суджень висловлювання; розуміє матеріал; вдало добирає лексичні засоби, але у відповіді є недоліки, думка не аргументована, правила не завжди підтверджує прикладами тощо. Вступник володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим зразком, наводить окремі приклади з тексту.
	160	Вступник володіє матеріалом Знання вступника є достатньо повними. Вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Вступник володіє матеріалом, за зразком аналізує текст, виправляє допущені помилки, добирає докази на підтвердження висловленої думки, застосовує відомі факти, поняття для виконання стандартних навчальних завдань
	170	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; подає стандартну аргументацію мовних явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована.

		Вступник володіє матеріалом та навичками комплексного аналізу літературного твору, демонструє правильне застосування теоретичного й текстового матеріалу, складає порівняльні характеристики, добирає аргументи на підтвердження власних міркувань
IV. Високій	180	Вступник володіє матеріалом і навичками комплексного аналізу; виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює мовні явища, систематизує, узагальнює та творчо використовує матеріал; наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності. Вступник володіє матеріалом і навичками комплексного аналізу літературного твору, виявляє початкові творчі здібності, самостійно оцінює літературні явища, систематизує, узагальнює та творчо використовує матеріал
	190	Вступник на високому рівні володіє матеріалом, уміннями й навичками комплексного аналізу; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює мовні явища. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю Вступник на високому рівні володіє матеріалом, уміннями й навичками комплексного аналізу художнього твору, використовує засвоєні факти для виконання нестандартних завдань, самостійно формулює проблему й вирішує шляхи її розв'язання, висловлює власні думки, самостійно оцінює явища літератури та культури, виявляючи власну позицію щодо них
	200	Вступник вільно володіє матеріалом та навичками аналізу мовних явищ, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань і вмінь на нестандартні ситуації. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю. Вступник вільно володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань і вмінь на нестандартні ситуації, має схильність до літературної творчості

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін

Протокол № 6

від «25» березня 2026р

Голова комісії

Анастасія СМОЛЬНИКОВА